

ปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ
เดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า จังหวัดสมุทรปราการ
**Cultural Community-Based Tourism Management Factors Affecting Tourists’
Decision- Making to Travel to Bang Krachao Community,
Samut Prakan Province**

วันที่รับบทความ: 17 ก.ย. 68

วันที่แก้ไขบทความ:

ครั้งที่ 1 : 24 ก.พ. 69

ครั้งที่ 2 : 24 มี.ค. 69

วันที่ตอบรับ: 28 เม.ย. 69

ไพฑูรย์ มนต์พานทอง *

Paithoon Monpanthong *

ศักดิ์ ทองอ่อน **

Sakchai Thongoon **

สิญาธร นาคพิน ***

Siyathorn Nakphin ***

* ปริญญาคุุณบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2557)
ปัจจุบันเป็น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

* Ph.D. in Integrated Tourism Management, National Institute of Development Administration (2014). Currently
as Assistant Professor at Graduate School of Tourism, National Institute of Development Administration

** นักศึกษา หลักสูตร ปรัชญาคุุณบัณฑิต สาขา การจัดการการท่องเที่ยวและบริการแบบบูรณาการ
คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

** A student in the Doctor of Philosophy Program in Integrated Tourism and Hospitality Management, School of
Tourism Management, National Institute of Development Administration (NIDA)

*** ปริญญาคุุณบัณฑิต สาขาการจัดการ โรงแรมและการท่องเที่ยว จากมหาวิทยาลัยโพลีเทคนิคแห่งฮ่องกง (2556)
ปัจจุบันเป็น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
(ผู้ประพันธ์บรรณกิจ, e-mail: siyathorn.khu@gmail.com)

*** Doctor of Hotel and Tourism Management, Hong Kong Polytechnic University, (2013), Currently as Assistant
Professor at Graduate School of Tourism, National Institute of Development Administration
(Corresponding author, e-mail: siyathorn.khu@gmail.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า ผ่านการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวยังตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง แต่ยังไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบางกะเจ้า จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling Technique) โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยรูปแบบสมการถดถอยโลจิสติกส์แบบพหุกลุ่ม (Multinomial Logistic Regression) ผลการศึกษพบว่า ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ปัจจัยด้านองค์กรชุมชน ปัจจัยด้านการเรียนรู้ ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยด้านการบริการที่ดีส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า

คำสำคัญ: การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนเชิงวัฒนธรรม ชุมชนบางกะเจ้า การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

Abstract

The study investigated the factors of cultural community-based tourism management that influence the decision-making of tourists to visit Bang Krachao community. Utilizing a questionnaire as the primary research instrument, the study gathered data from a purposive sample of 400 Thai tourists. To be included in the sample, population of this study had to have visited the Bang Nam Phueng floating Market but have not engaged in the community's cultural tourism activities. Data analysis, performed using multinomial logistic regression, revealed several key findings. The results indicated that the decision of tourists to visit the Bang Krachao community was significantly influenced by the following factors: natural and cultural resources, community organization, learning, facilities and service quality.

Keyword: Community-based Tourism Management, Cultural-based Community, Bang Krachao Community, Tourist's Decision Making

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย แนวคิดนี้มุ่งเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนอย่างยั่งยืน โดยนำเสนอวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเป็นจุดขาย (World Tourism Organization, 2017; Abreu, Walkowski, Perinotto, & Fonseca, 2024) โดยความสำเร็จของการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเสน่ห์ของวัฒนธรรมเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงปัจจัยด้านการจัดการที่เหมาะสมซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวได้ อันนำมาสู่การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับประเทศต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษานี้เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนภาคการท่องเที่ยวของประเทศเพื่อสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566-2570) ที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่คุณภาพและความยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชน ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการกระจายรายได้และลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การยกระดับคุณค่าจากอัตลักษณ์ท้องถิ่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน (National Tourism Policy Committee, 2023) อีกทั้งเป็นการตอบสนองนโยบายหลักของรัฐบาลที่มุ่งเน้นส่งเสริมอำนาจละมุน (Soft Power) ของไทยสู่การท่องเที่ยว ซึ่งทั้งหมดจะนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ต้องการสร้างความเข้มแข็งและสมดุล (Resilience and Re-balancing Tourism) การสร้างความเชื่อมั่นและมอบประสบการณ์การท่องเที่ยวคุณค่าสูง (Entrusted Experience) และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) และที่สำคัญที่สุดคือการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

ในขณะที่พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป โดยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเพื่อหาประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น ต้องการการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชน (Tourism Authority of Thailand (TAT), 2018) ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะเป็นรูปแบบที่ตอบสนองพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวสำหรับการศึกษาในครั้งนี้เป็นการเจาะจงกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรม เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากยิ่งขึ้น และลดการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศที่ทำให้เงินตราไหลออกนอกประเทศ

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายหลักของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมในหลากหลายพื้นที่ พบว่า ชุมชนมีการเปิดรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากจนทำให้แก่นแท้ของวัฒนธรรมดั้งเดิมเลือนหายไป (Loss of Authenticity) เกิดความขัดแย้งทางสังคมและเศรษฐกิจ (Social and Economic Conflicts) เช่น ความแออัดในชุมชน ความไม่พอใจระหว่างคนในชุมชน ค่าครองชีพที่สูงขึ้น เป็นต้น ตลอดจนการจัดการที่ไม่เป็นระบบ (Lack of Effective Management) เช่น ขาดการจัดการการตลาดที่มีประสิทธิภาพ ละเลยการจัดการสิ่งแวดล้อม การสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวไม่น่าสนใจ เป็นต้น หรือแม้กระทั่งการขาดความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก (Inadequate Infrastructure) (Phonwil & Thaowchalee, 2021; Wearing & McDonald, 2002) จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องศึกษาเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น สร้างความสามารถทางการแข่งขัน และความยั่งยืนในระยะยาวให้เกิดขึ้นกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรม

ชุมชนบางกะเจ้า จังหวัดสมุทรปราการ เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงนิเวศ เนื่องจากมีวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติ และมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น เช่น การทำเกษตรดั้งเดิม วิถีชีวิตริมคลอง งานฝีมือพื้นบ้าน รวมถึงประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น อีกทั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร จนกลายเป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ (Thompat, 2020) อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่นิยมไปท่องเที่ยวเฉพาะพื้นที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ซึ่งยังขาดการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของชุมชน นอกจากนี้แล้วชุมชนยังเผชิญกับความท้าทายจากกระแสการพัฒนาและการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น การทำความเข้าใจถึงปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนสามารถวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างมีทิศทางและยั่งยืน นอกจากนี้แล้วพื้นที่นี้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตต่าง ๆ เช่น น้ำเค็ม ดินเค็ม น้ำท่วม การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่สีเขียว การพัฒนาของเมือง ขยะ น้ำเสีย การสูญหายของพืชพื้นถิ่น ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป (Kasetsart University, 2017) และอาจส่งผลต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบางกะเจ้าในภาพรวม

จากการทบทวนวรรณกรรม การศึกษาในเขตพื้นที่บางกะเจ้าในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ได้มุ่งเน้นในมิติการพัฒนาชุมชน (Kulkanyuenyong, 2021; Thompat, 2020; Thepphasit, Chantuek, & Siriwong, 2019; Wiyaporn et al., 2019) ส่วนประสมทางการตลาด (Charoensuk, 2023; Klinprathum, 2018) อัตลักษณ์พื้นถิ่นบางกะเจ้า (Sunthonrot Pattana, 2015) โดยการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเชิงวัฒนธรรมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวยังมีให้เห็นไม่มากนักในพื้นที่นี้ ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงชุมชนท้องถิ่นสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็น

แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่บางกะเจ้าเพื่อกระตุ้นการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อศึกษาปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า จังหวัดสมุทรปราการ สรุปปัจจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวโดยปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้จำกัดเพียงแค่ทรัพยากรทางกายภาพ แต่รวมถึงคุณค่าที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ในเชิงพื้นที่ ซึ่งได้แก่ ระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้จะเป็นการสร้างประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวที่ตอบโจทย์พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน (DASTA, 2019, 2021; Buntientham, 2012) โดยมีตัวแปรที่อยู่ภายใต้ปัจจัยนี้ ได้แก่ 1) ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ 2) อัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความโดดเด่น 3) เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของวิถีชีวิตมีความน่าสนใจ 4) ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ 5) ความเก่าแก่ของโบราณสถานและโบราณวัตถุ เป็นต้น (DASTA, 2023) โดยตัวอย่างงานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า ปัจจัยด้านสถานที่ดึงดูดใจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญแม้จะมีบริบทที่แตกต่างกัน อาทิ การศึกษาของ Sorasuchart, Panthong, and Jantawatcharakorn (2021) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บ้านบางเขนพบว่า ปัจจัยด้านสถานที่ดึงดูดใจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาของ Ratmaraton (2019) พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเมืองรองอย่างมีนัยสำคัญ และ การศึกษาของ Phila (2020) พบว่าปัจจัยด้านวัฒนธรรมและประเพณีส่งผลต่อความจงรักภักดีต่อจุดหมายปลายทางอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับ Koomsalud and Kwaipun (2020) และ Buntientham (2012) พบว่าอัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิตและผลิตภัณฑ์ชุมชนส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวยังจุดหมายปลายทางเชิงวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ผลการศึกษาของ Charoensuk

(2023) พบว่าปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานดังนี้ “H1 ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า”

2. ปัจจัยด้านองค์กรชุมชน

การรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งของคนในชุมชนเป็นรากฐานที่สำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้บรรลุเป้าหมาย ก่อให้เกิดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบในการให้ชุมชนได้บริหารจัดการตนเอง หวังเห็นและเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของตนเองผ่านการจัดตั้งกลุ่มหรือคณะกรรมการ เพื่อให้ประโยชน์สูงสุดในทุกมิติ โดยมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1) คนในชุมชนมีความรักและหวงแหนวัฒนธรรมของชุมชน 2) คนในชุมชนดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ 3) คนในชุมชนมีความสามารถในการทำงานร่วมกันได้ 4) คนในชุมชนมีบทบาทหน้าที่ตรงกับความสามารถ 5) ชุมชนมีการจัดตั้งคณะผู้บริหารงานชุมชนอย่างชัดเจน โดยการศึกษาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่ปัจจัยด้านนโยบายองค์กรส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของนักท่องเที่ยว (Bunyarakh, 2022) จึงตั้งสมมุติฐานดังนี้ “H2 ปัจจัยด้านองค์กรชุมชนส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า”

3. ปัจจัยด้านการจัดการ

เป็นการบริหารจัดการที่เป็นระบบตั้งแต่กระบวนการในการวางแผน การลงมือทำ การร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนการประเมินผล เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสู่เป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน โดยมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1) เส้นทางท่องเที่ยวมีความเหมาะสม 2) การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวมีความเหมาะสม 3) การจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนบางกะเจ้ามีความเหมาะสม 4) โครงสร้างพื้นฐานของชุมชนเหมาะสมต่อการท่องเที่ยว 5) กฎระเบียบของชุมชนมีความชัดเจน (Choibamroong, 2011) แม้ว่าการศึกษาของ Laksanawilas (2021) จะพบว่า ปัจจัยด้านการจัดการไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เนื่องจาก กระบวนการบริการมีความซับซ้อนสูง จึงอาจเป็นสิ่งที่ไม่เห็นชัดเจนในมุมมองของนักท่องเที่ยว แต่ส่วนใหญ่พบว่าปัจจัยด้านการจัดการการเดินทางมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญ (Sorasuchart et al., 2021; Siribucha, 2015) จึงตั้งสมมุติฐานดังนี้ “H3 ปัจจัยด้านการจัดการส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า”

4. ปัจจัยด้านการเรียนรู้

เป็นการสร้างการเรียนรู้ผ่านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ ทั้งคนในชุมชนเองหรือนักท่องเที่ยว ผ่านการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนเกิดประสบการณ์ร่วมกัน และเป็นการสร้างการตระหนักรู้และจิตสำนึกและเห็น

คุณค่าของการท่องเที่ยว 1) ประชาชนชุมชนสามารถถ่ายทอดเรื่องราวทางด้านวัฒนธรรมได้น่าสนใจ 2) กิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชนสามารถเพิ่มพูนประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3) กิจกรรมชุมชนก่อให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ 4) กิจกรรมของชุมชนสามารถเสริมสร้างความรู้ใหม่ ๆ 5) ประชาชนชาวบ้านมีความรู้ทางด้านวัฒนธรรม (Choibamroong, 2011) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ดีและน่าสนใจมีส่วนส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว (Buntiengtham, 2012) ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานดังนี้ “H4 ปัจจัยด้านการเรียนรู้ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า”

5. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต

การท่องเที่ยวกลายเป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ผ่านการกระจายรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างงาน อีกทั้งมีการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคที่จำเป็น โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้ 1) คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว 2) โครงสร้างพื้นฐานของชุมชนมีความสะดวกสบายต่อความเป็นอยู่ของคนในชุมชน 3) คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีจากการท่องเที่ยว 4) มีการจัดการรายได้อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน 5) คนในชุมชนทำงานในชุมชนมากกว่าการไปทำงานที่อื่น (Choibamroong, 2011) ทั้งนี้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องคำนึงถึงความสมดุลในการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชนจะเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเติบโตอย่างยั่งยืน (Chanket, 2017; DASTA, 2023) จึงตั้งสมมุติฐานได้ดังนี้ “H5 ปัจจัยด้านการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า”

6. ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งผู้วิจัยสรุปตัวแปรได้ดังนี้ 1) มีจุดพักให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว 2) จุดบริการนักท่องเที่ยวของชุมชนสามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน 3) ที่จอดรถของชุมชนมีเพียงพอ 4) ห้องน้ำของชุมชนมีความสะอาด 5) บริการสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบไร้สายอย่างครอบคลุม โดยผลจากการศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญ (Sorasuchart et al., 2021) ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานดังนี้ “H6 ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า”

7. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมสำคัญ เป็นกลไกที่มีความจำเป็น ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนชุมชนด้านการท่องเที่ยว 2) การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการ

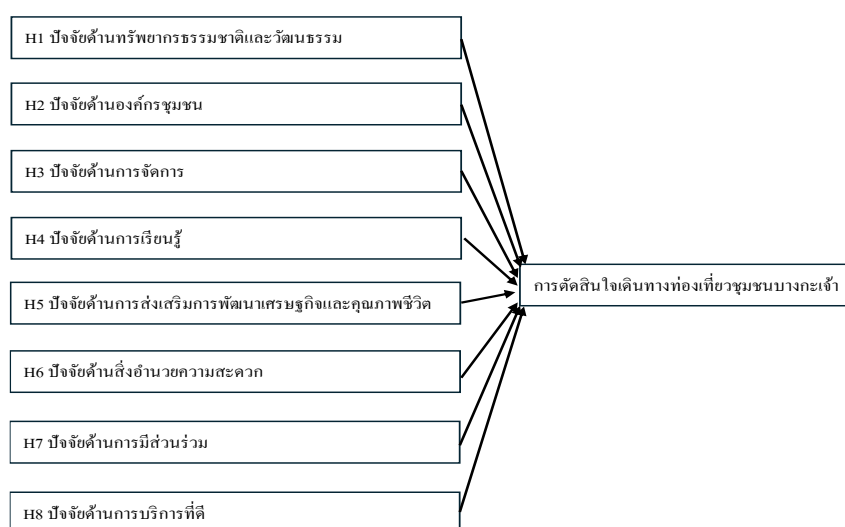
ท่องเที่ยวของชุมชน 3) การมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวในชุมชน 4) การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับคนในชุมชน 5) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับผู้ร่วมเดินทาง (DASTA, 2023; Tourism Authority of Thailand (TAT), 2018) ซึ่งการมีส่วนร่วมระหว่างคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน (Nakseney and Phansawang, 2017) จึงตั้งสมมุติฐานการวิจัยดังนี้ “H7 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า”

8. ปัจจัยด้านการบริการที่ดี

การให้บริการเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นในการสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว 1) การช่วยเหลือนักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจ 2) การให้บริการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสม 3) ความพร้อมในการให้บริการของคนในชุมชน 4) การเป็นเจ้าบ้านที่ดีของคนในชุมชน 5) การบริการที่รวดเร็วของคนในชุมชน (Monpanthong, 2024) เมื่อทำการศึกษาอิทธิพลของการบริการที่ดีต่อการตัดสินใจ พบว่า ปัจจัยด้านการบริการที่ดีส่วนใหญ่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Bunyarakhsh, 2022; Charoensuk, 2023) จึงตั้งสมมุติฐานการวิจัยดังนี้ “H8 ปัจจัยด้านการบริการที่ดีส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า”

กรอบแนวคิด

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า จนได้เป็นกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากภาพที่ 1 สามารถสรุปสมมุติฐานที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

H1: ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า

H2: ปัจจัยด้านองค์การชุมชนส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า

H3: ปัจจัยด้านการจัดการส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า

H4: ปัจจัยด้านการเรียนรู้ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า

H5: ปัจจัยด้านการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า

H6: ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า

H7: ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า

H8: ปัจจัยด้านการบริการที่ดีส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เนื่องจาก เป็นวิธีที่มีความชัดเจน และวัดผลได้ง่ายจึงมีความเหมาะสมเพื่อนำมาใช้สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้งานวิจัยนี้ได้กำหนดรายละเอียดของประชากร กลุ่มตัวอย่าง เทคนิคการสุ่ม ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือ และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวยังตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง แต่ยังไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบางกะเจ้า เนื่องจาก นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ท่องเที่ยวในตลาดน้ำบางน้ำผึ้งมากกว่าการเดินทางท่องเที่ยวในชุมชน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้าในอนาคต โดยจากสถิติของ Department of Provincial Administration (2024) พบว่า คนไทยที่มีอายุมากกว่า 18 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 53,469,731 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และขนาดตัวอย่างตามความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมที่ จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling Technique) กำหนดเกณฑ์โดยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจ แต่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบางกะเจ้า ซึ่งเก็บข้อมูล ณ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระจำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม 2) ปัจจัยด้านองค์กรชุมชน 3) ปัจจัยด้านการจัดการ 4) ปัจจัยด้านการเรียนรู้ 5) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต 6) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาด 7) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม 8) ปัจจัยด้านการบริการที่ดี และตัวแปรตามจำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการศึกษา ซึ่งได้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้งความเที่ยงตรง (Validity) ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยค่าดัชนีความตรงต้องมีค่ามากกว่า 0.50 จึงจะถือว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Srisa-ard, 2010) ซึ่งแบบสอบถามมีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา 0.87 นอกจากนี้มีการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกันจำนวน 30 ชุด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) (Cronbach, 1990) โดยเกณฑ์ในการยอมรับค่าความเชื่อมั่นที่ 0.75 ขึ้นไป (Phopruksanum, 2013) โดยค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือนี้คือ 0.942 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปใช้ทำการศึกษาได้ และผู้วิจัยได้มีการยื่นขอการรับรองจริยธรรมการวิจัย (IRB) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว รหัสโครงการ ECNIDA 2024/0090 เลขเอกสารรับรอง (Certificate of Approval: COA) 2024/0101

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ด้วยการถดถอยโลจิสติกส์แบบพหุกลุ่ม (Multinomial Logistic Regression) ซึ่งเป็นเทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง โดยพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 62.3 มีอายุอยู่ในช่วงเจนเอเรชันแซด (เกิดปี 2540-2555) จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 ระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ที่ปริญญาตรี จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 59.2 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001-20,000

บาท จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 มีสถานภาพโสด จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 74.4 ภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 61.7

ผลจากการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบางกะเจ้า โดยภาพรวมเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.55) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยที่มากที่สุดไปยังน้อยที่สุด มากที่สุด คือ ด้านการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.62) รองลงมาคือ ด้านการบริการที่ดี ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.63) ตามด้วยด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.58) ด้านการจัดการ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.66) ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.65) ด้านการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.65) ด้านองค์กรชุมชน ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.64) โดยในทุกด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ยกเว้นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.68) อยู่ในระดับเห็นด้วยมากและมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

สำหรับการวิเคราะห์ค่าความถี่ และค่าร้อยละการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมชุมชนบางกะเจ้า พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว จำนวน 328 คน คิดเป็นร้อยละ 82.00 รองลงมาคือ ไม่ตัดสินใจ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 และไม่แน่ใจ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความถี่และร้อยละของการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมชุมชนบางกะเจ้าของนักท่องเที่ยวชาวไทย

คำถาม	การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว		จำนวน (n=400)	ร้อยละ
	โดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมชุมชนบาง กะเจ้า			
ปัจจัยด้านการจัดการ	ตัดสินใจ		328	82.00
การท่องเที่ยวโดยชุมชน	ไม่แน่ใจ		30	7.50
เชิงวัฒนธรรมส่งผลต่อการ ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว	ไม่มีผลต่อการตัดสินใจ		42	10.50
ชุมชนบางกะเจ้า				
รวม			400	100.00

ผลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกส์แบบพหุกลุ่มและการทดสอบสมมติฐาน

การศึกษานี้ใช้สถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์แบบพหุกลุ่ม (Multinomial Logistic Regression Analysis) ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์โดยใช้ Likelihood Ratio Tests ในการทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลอง โดยดูจากค่า -2 Log Likelihood ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) < 0.05 โดยปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมเป็นตัวแปรอิสระ (X) ประกอบด้วย 8 ตัวแปร ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม (X_1) องค์การชุมชน (X_2) การจัดการ (X_3) การเรียนรู้ (X_4) การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต (X_5) สิ่งอำนวยความสะดวก (X_6) การมีส่วนร่วม (X_7) และด้านการบริการที่ดี (X_8) ซึ่งเป็นมาตรวัดแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ส่วนตัวแปรตาม (Y) คือ การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า ประกอบไปด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ ตัดสินใจ (Y_1) ไม่ตัดสินใจ (Y_2) และไม่แน่ใจ (Y_3) เป็นมาตรวัดแบบนามบัญญัติ (Nominal)

ก่อนการวิเคราะห์ได้ทำการทดสอบข้อมูลเป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์แบบพหุกลุ่ม พบว่าตัวแปรอิสระไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ที่สูงเกินไป (Multicollinearity) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) มีค่าความสัมพันธ์รายคู่อยู่ระหว่างค่า 0.594 – 0.773 ซึ่งน้อยกว่า 0.8 (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2018)

ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์แบบพหุกลุ่ม ดังตารางที่ 2 พบว่า แบบจำลองผ่านการทดสอบเบื้องต้น โดยมีค่า Pearson Chi-Square = 603.292 (p-value = 0.950) และ ค่า Deviance Chi-Square = 350.939 (p-value = 1.000) (Widiyanto, Nurkhin, Yulianto and Norzaidi, 2023) นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเทียม (Pseudo R-Square) มีค่า Cox and Snell = 0.141 และ Nagelkerke R² = 0.203 โมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ประมาณ ร้อยละ 14.1 และ ร้อยละ 20.3 ผลการวิเคราะห์ในตาราง Model Fitting Information พบว่า โมเดล Final เหมาะสมกว่าโมเดล Intercept Only อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 60.982$, df = 16, p < .001) โดยค่า -2 Log Likelihood ลดลงจาก 424.822 เป็น 363.841 แสดงว่าการเพิ่มตัวแปรอิสระช่วยเพิ่มความสามารถในการอธิบายและพยากรณ์ข้อมูลได้อย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 2 คำนวณค่าของการพยากรณ์ตัวแปรปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน
เชิงวัฒนธรรมกับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า

Effect	Model Fitting Criteria	Likelihood Ratio Tests		
	-2 Log Likelihood of Reduced Model	Chi-Square	df	Sig.
ค่าที่คาดการณ์ (Intercept)	376.457	12.616	2	0.002
ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม (x_1)	375.202	11.361	2	0.003*
องค์กรชุมชน (x_2)	373.229	9.388	2	0.009*
การจัดการ (x_3)	366.451	2.610	2	0.271
การเรียนรู้ (x_4)	371.319	7.478	2	0.024*
การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและ คุณภาพชีวิต (x_5)	365.929	2.088	2	0.352
สิ่งอำนวยความสะดวก (x_6)	378.925	15.084	2	0.001*
การมีส่วนร่วม (x_7)	365.969	2.128	2	0.345
การบริการที่ดี (x_8)	374.082	10.241	2	0.006*

หมายเหตุ: $p < .05$ โมเดล: $\chi^2(5) = 60.982, p < .001$; Cox & Snell $R^2 = .141$; Nagelkerke $R^2 = .203$; -2 Log Likelihood = 363.841

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม (x_1) (p-value = 0.003) องค์กรชุมชน (x_2) (p-value = 0.009) การเรียนรู้ (x_4) (p-value = 0.024) สิ่งอำนวยความสะดวก (x_6) (p-value = 0.001) และ การบริการที่ดี (x_8) (p-value = 0.006) ส่วนตัวแปรอิสระการจัดการ (x_3) การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต (x_5) และ การมีส่วนร่วม (x_7) ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจ

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในแบบจำลองการถดถอยโลจิสติกส์แบบพหุกลุ่ม

ตัวแปรการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน บางกะเจ้า	ตัดสินใจ (Y ₁) / ไม่ตัดสินใจ (Y ₂)		ตัดสินใจ (Y ₁) / ไม่แน่ใจ (Y ₃)		ไม่แน่ใจ (Y ₃) / ไม่ตัดสินใจ (Y ₂)	
	B		B		B	
	Exp(B)		Exp(B)		Exp(B)	
ค่าคงที่ (Intercept)	-0.474		-4.536		4.062	
1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม (X ₁)	0.004	1.004	1.546	4.691	-1.542	0.214
2. ด้านองค์กรชุมชน (X ₂)	0.026	1.026	-1.674	0.187	1.700	5.473
3. ด้านการเรียนรู้ (X ₄)	0.591	1.806	1.537	4.650	-0.946	0.388
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X ₆)	-0.889	0.411	-1.942	0.143	1.053	2.867
5. ด้านการบริการที่ดี (X ₈)	0.023	1.024	1.658	5.251	-1.635	0.195

สมการพยากรณ์ความน่าจะเป็นของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมบางกะเจ้า (ตารางที่ 3) อธิบายได้ดังนี้

$$\text{Log} \left[\frac{y_1}{y_2} \right] = -0.474 + 0.004 X_1 + 0.026 X_2 + 0.591 X_4 - 0.889 X_6 + 0.023 X_8$$

$$\text{Log} \left[\frac{y_1}{y_3} \right] = -4.536 + 1.546 X_1 - 1.674 X_2 + 1.537 X_4 - 1.942 X_6 + 1.658 X_8$$

$$\text{Log} \left[\frac{y_3}{y_2} \right] = 4.062 - 1.542 X_1 + 1.700 X_2 - 0.946 X_4 + 1.053 X_6 - 1.635 X_8$$

การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัดสินใจกับกลุ่มไม่ตัดสินใจ พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้าทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม (X₁) ด้านองค์กรชุมชน (X₂) ด้านการเรียนรู้ (X₄) และด้านการบริการที่ดี (X₈) ส่งผลทางบวก โดยหากปัจจัยเหล่านี้เพิ่มขึ้น 1 หน่วยนักท่องเที่ยวมีโอกาสตัดสินใจมากกว่าไม่ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้าเพิ่มขึ้น 1.004 1.026 1.806 และ 1.024 เท่า ตามลำดับ ขณะที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X₆) ลดโอกาสตัดสินใจ 0.411 เท่า

การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัดสินใจกับไม่แน่ใจ พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม (X₁) ด้านการเรียนรู้ (X₄) และด้านการบริการที่ดี (X₈) ส่งผลกระทบด้านบวก โดยหากปัจจัยเหล่านี้เพิ่มขึ้น 1 หน่วย นักท่องเที่ยวมีโอกาสตัดสินใจมากกว่าไม่แน่ใจในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้าเพิ่มขึ้น 4.691, 4.650 และ 5.251 เท่า ตามลำดับ และปัจจัยที่ส่งกระทบด้านลบ 2 ปัจจัย คือ ด้านองค์กรชุมชน (X₂) และ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X₆)

โดยหากปัจจัยเหล่านี้เพิ่มขึ้น 1 หน่วย นักท่องเที่ยวมีโอกาสตัดสินใจมากกว่าไม่แน่ใจในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้าลดลง 0.187 และ 0.143 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มไม่แน่ใจกับไม่ตัดสินใจ พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า 2 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์กรชุมชน (X_2) และ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X_6) มีผลกระทบทางบวก โดยเมื่อมีการเพิ่มปัจจัยดังกล่าว 1 หน่วย นักท่องเที่ยวมีโอกาสไม่แน่ใจมากกว่าไม่ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้าเพิ่มขึ้น 5.473 และ 2.867 ตามลำดับ โดยมี 3 ด้านส่งผลกระทบด้านลบ คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม (X_1) ด้านการเรียนรู้ (X_4) ด้านการบริการที่ดี (X_8) โดยเมื่อมีการเพิ่มปัจจัยดังกล่าว 1 หน่วย นักท่องเที่ยวมีโอกาสไม่แน่ใจมากกว่าไม่ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้าลดลง 0.214, 0.388 และ 0.195 เท่า ตามลำดับ

จากผลการศึกษาข้างต้น สามารถสรุปผลและตอบสมมุติฐานที่ศึกษาปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า จังหวัดสมุทรปราการ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปผลการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานที่	สมมุติฐานปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า	ผลการวิเคราะห์
H ₁	ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า	ยอมรับ
H ₂	ปัจจัยด้านองค์กรชุมชนส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า	ยอมรับ
H ₃	ปัจจัยด้านการจัดการส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า	ปฏิเสธ
H ₄	ปัจจัยด้านการเรียนรู้ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า	ยอมรับ
H ₅	ปัจจัยด้านการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า	ปฏิเสธ
H ₆	ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า	ยอมรับ
H ₇	ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า	ปฏิเสธ
H ₈	ปัจจัยด้านการบริการที่ดีส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า	ยอมรับ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบสมมุติฐานปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า ผลการวิเคราะห์พบว่าสมมุติฐานที่ได้รับการยอมรับ (มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ) มีจำนวนทั้งสิ้น 5 สมมุติฐาน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม (H_1) 2) ปัจจัยด้านองค์กรชุมชน (H_2) 3) ปัจจัยด้านการเรียนรู้ (H_3) 4) ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (H_4) และ 5) ปัจจัยด้านการบริการที่ดี (H_5) ในขณะที่สมมุติฐานที่ถูกปฏิเสธ (ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ) ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการจัดการ (H_3) 2) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต (H_4) และ 3) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (H_5) จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านคุณภาพของทรัพยากรและวัฒนธรรมท้องถิ่น การมีองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม และการบริการที่ดี เป็นองค์ประกอบสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจเดินทาง ขณะที่การบริหารจัดการ การส่งเสริมเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต และการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ไม่ใช่ปัจจัยกระตุ้นหลักให้เกิดการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม (H_1)

ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเป็นจุดขายสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเป็นการผสมผสานเพื่อให้เกิดการพักผ่อนหย่อนใจและประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเฉพาะชุมชนบางกะเจ้าซึ่งมีภาพลักษณ์เป็น “ปอดกลางเมือง” เนื่องจากมีระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ และมีวิถีวัฒนธรรมที่โดดเด่นที่สามารถตอบสนองพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ผลการศึกษพบว่าปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้าสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sorasuchart et al. (2021) Ratnaraton (2019) Phila (2020) Koomsalud and Kwaipun (2020) และ Buntientham (2012) ที่พบว่าปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

ปัจจัยด้านองค์กรชุมชน (H_2)

องค์กรชุมชนที่เข้มแข็งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวให้บรรลุเป้าหมาย องค์กรชุมชนที่มีการบริหารจัดการด้วยตนเองอย่างเป็นระบบผ่านการร่วมแรงร่วมใจแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการประสานงาน จัดกิจกรรม การสื่อความหมาย และบริหารจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ดี และเกิดความเชื่อมั่นในการเดินทางท่องเที่ยวในชุมชนที่นำเสนอวิถีวัฒนธรรม จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าปัจจัยด้านองค์กรชุมชนส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดย

ชุมชนที่เน้นความเป็นเจ้าของโดยให้ชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเองอย่างเป็นระบบเพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสู่ความยั่งยืน (DASTA, 2023) อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Bunyaraksh (2022) ที่พบว่า ปัจจัยด้านองค์การชุมชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

ปัจจัยด้านการเรียนรู้ (H₄)

การได้เรียนรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และวิถีชีวิต เป็นประสบการณ์ที่เพิ่มคุณค่าและสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ในปัจจุบันพฤติกรรมนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการเดินทางเพื่อหาประสบการณ์ผ่านการเรียนรู้ การที่นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวชุมชนเชิงวัฒนธรรม เพราะต้องการเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้น ชุมชนบางกะเจ้าเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้กับสังคมเมืองและมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างประสบการณ์ผ่านการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ผสมผสานกับวิถีวัฒนธรรมได้อย่างลงตัว จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการเรียนรู้ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้าของนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ (Experiential Tourism) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ที่เป็นแนวโน้มการท่องเที่ยวในปัจจุบัน (Choibamroong, 2011) และพบว่าปัจจัยด้านการเรียนรู้ ส่งผลต่อการตัดสินใจ จึงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Buntientham (2012)

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก (H₅)

สิ่งแวดล้อมความสะดวกมีความสำคัญในการสร้างความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว และเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว มิติของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมสะดวก รวมถึง การเข้าถึง ป้ายบอกทาง ห้องน้ำ และจุดบริการนักท่องเที่ยว มีบทบาทต่อการสร้างความสะดวกสบาย ทำให้การเดินทางราบรื่น ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมสะดวกส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้าของนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sorasuchart et al. (2021) Phila (2020) และ Buntientham (2012) ที่พบว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมสะดวกที่ดีและเหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยวสามารถกระตุ้นความต้องการเดินทางท่องเที่ยวชุมชน

ปัจจัยด้านการบริการที่ดี (H₆)

การบริการที่ดีเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยว ได้แก่ การช่วยเหลือนักท่องเที่ยวด้วยความเป็นมิตรและมีประสิทธิภาพ ความพร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยว การเป็นเจ้าบ้านที่ดี การให้ข้อมูล และความเอาใจใส่ สร้างความพึงพอใจและความไว้วางใจ ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยว สอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดคุณภาพ

บริการของ Monpanthong (2024) พบว่า ปัจจัยด้านการบริการที่ดีส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้าอย่างมีนัยสำคัญ จึงสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมาของ Ratnaraton (2019) Bunyaraksh (2022) และ Charoensuk (2023)

ปัจจัยด้านการจัดการ (H₃)

แม้ปัจจัยด้านการจัดการเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน แต่ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่าการจัดการยังไม่ใช่ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้าของนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งผลการศึกษาแตกต่างจากการศึกษาของ Sorasuchart et al. (2021) อาจเพราะนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับประสบการณ์และภาพลักษณ์ของจุดหมายปลายทางมากกว่าระบบการบริหารภายใน ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ไม่เห็นชัดเจนในมุมมองของนักท่องเที่ยว จึงสนับสนุนผลการวิจัยของ Laksanawilas (2021)

ปัจจัยด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต (H₄)

แม้ว่าปัจจัยด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตจะเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนและเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนก็ตาม อีกทั้งพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ รวมถึงผลการศึกษาของ Chanket (2017) และ DASTA (2023) พบว่า ปัจจัยดังกล่าวมีความสำคัญและส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว แต่ผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับที่กล่าวมาข้างต้นโดยพบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้าของนักท่องเที่ยวชาวไทยอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งน่าจะสะท้อนให้เห็นว่าแม้นักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับมิติความยั่งยืน แต่การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวยังจุดหมายปลายทางอาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสำคัญในการตัดสินใจมากกว่า เช่น ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมมีความน่าสนใจ เป็นต้น

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (H₅)

การมีส่วนร่วมถือเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการมักเน้นให้คนในชุมชนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมบริหารจัดการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมกันตรวจสอบ ซึ่งเป็นแนวคิดของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน (DASTA, 2023) อย่างไรก็ตามผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Nakseney and Phansawang, 2017) เนื่องจากปัจจัยการมีส่วนร่วมเป็นการบริหารจัดการของชุมชนเอง ในมุมมองกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยอาจพิจารณาว่าปัจจัยนี้เป็นปัจจัยเชิงโครงสร้างที่ไม่ได้ปรากฏชัดเจนในประสบการณ์การเดินทาง

ด้วยเหตุนี้ จึงแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนสามารถกระตุ้นการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจการท่องเที่ยวโดยชุมชนบางกะเจ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมุ่งเน้นการจัดการที่ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจควบคู่ไปกับปัจจัยที่ไม่ส่งผลให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจาก ปัจจัยที่ไม่ส่งผลในปัจจุบันอาจส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในอนาคต หรืออาจสัมพันธ์กับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาปัจจัยหลักที่สำคัญจากผลการศึกษาเพื่อกระตุ้นนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะในชุมชนบางกะเจ้า เพื่อส่งเสริมนโยบายของภาครัฐในการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศให้มากยิ่งขึ้น โดยต้องบูรณาการความร่วมมือทั้งภายในชุมชนเอง และกับหน่วยงานภายใน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานระดับจังหวัด หรือหน่วยงานตามพันธกิจ นอกจากนี้ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถกำหนดข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารound 2 และนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนวัฒนธรรมในพื้นที่อื่น ๆ ได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารound 2

1. ควรขยายกลุ่มจากนักท่องเที่ยวชาวไทยไปสู่นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการปัจจัยต่าง ๆ ให้ตอบโจทย์ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย
2. ควรศึกษาแนวทางการจัดการด้านการตลาดออนไลน์ที่กระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวไทยท่องเที่ยวชุมชนมากยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ส่งผลต่อความตั้งใจด้านพฤติกรรมผ่านการรับรู้คุณค่า และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรมชุมชนบางกะเจ้า ด้วยการศึกษาโมเดลสมการ โครงสร้างเชิงเส้น
4. ควรศึกษาปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้ง 8 ด้านนี้ ไปศึกษากับพื้นที่อื่น เนื่องจาก ปัจจัยที่ไม่ส่งผลในพื้นที่ชุมชนบางกะเจ้าอาจส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในพื้นที่อื่น ตลอดจนพิจารณาความเหมาะสมของบริบทพื้นที่ที่สำคัญ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

สำหรับการศึกษานี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง 4 ส่วน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชนท้องถิ่น สามารถนำผลจากการศึกษานี้ไปใช้ในการจัดการ

หรือออกแบบนโยบายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบางกะเจ้าเพื่อกระตุ้นการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้ดังนี้

1. บริหารจัดการระบบนิเวศให้เกิดสมดุล

จุดเด่นของการท่องเที่ยวชุมชนบางกะเจ้า คือ พื้นที่สีเขียวของคนกรุง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระบบพื้นที่และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน โดยต้องมีแผนการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวเพื่อรักษาเอกลักษณ์ “ปอดกลางเมือง” โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติผ่านการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กระจายไปในหลากหลายพื้นที่อย่างเท่าเทียม

2. ยกระดับวิถีวัฒนธรรมสู่กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้

ชุมชนบางกะเจ้ามีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนในมิติของวิถีวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นประเพณี อาหาร อาชีพ หรือความเชื่อ สิ่งเหล่านี้สามารถนำมาต่อยอด เพิ่มมูลค่า และหาจุดต่าง ผ่านการออกแบบกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นการกระตุ้นนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยเฉพาะในเมืองหลวงให้ตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนบางกะเจ้า โดยกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนในการกระจายนักท่องเที่ยวจากตลาดบางน้ำผึ้งไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ในชุมชน อีกทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องมีความโดดเด่น น่าสนใจ และเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงหลายพื้นที่ที่สามารถกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจพักค้างคืนในชุมชนมากขึ้น

3. ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้วยตนเองอย่างมีเอกภาพ

ปัจจัยความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การส่งเสริมให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเองอย่างมีเอกภาพ โดยเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มผู้นำ คณะกรรมการ ตลอดจนคนในชุมชนในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว ผ่านการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ ตลอดจนชุดความคิดใหม่ ให้ชุมชนมีความพร้อมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งในด้านการตลาด สมัยใหม่ การสร้างประสบการณ์ การบริหารจัดการการเงิน การจัดการความยั่งยืน รวมถึงการวางแผนเอกลักษณ์ของบางกะเจ้าให้คงอยู่

4. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย

เนื่องจากชุมชนบางกะเจ้าเป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ในปัจจุบัน แต่ที่ผ่านมานักท่องเที่ยวมักจะถูกจองอยู่ในบางพื้นที่ เช่น ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ชุมชนบางกอบัว เป็นต้น โดยการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น โฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน การเดินทาง

เข้าถึงสะดวกและปลอดภัย ป้ายบอกทางที่ชัดเจน จุดบริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำสาธารณะที่สะอาด เป็นต้น

5. ออกแบบคุณภาพการบริการ

การส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาคุณภาพบริการให้มีมาตรฐานเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยเน้นการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะในการให้บริการแก่คนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นทักษะการสื่อสาร ความหมายทางการท่องเที่ยว การให้บริการนักท่องเที่ยว การเป็นเจ้าบ้านที่ดี รวมถึงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เป็นต้น เพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ตราตรึง

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การสร้างระบบนิเวศเพื่อยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนบางกะเจ้า” ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิจัย (FF) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

References

- Abreu, L. A. d., Walkowski, M. d. C., Perinotto, A. R. C., & Fonseca, J. F. d. (2024). Community-Based Tourism and Best Practices with the Sustainable Development Goals. *Administrative Sciences*, 14(2), 36.
- Buntiengtham, P. (2012). *A study of factors influencing travel decision, expectation, and satisfaction of Thai tourists visiting floating markets in Taling Chan district, Bangkok*. (Master of Tourism Management). Dhurakij Pundit University. Bangkok. (in Thai)
- Bunyarakhsh, P. (2022). *Factors influencing accommodation selection for workation among residents in Bangkok*. (Independent study, Bachelor of Business Administration in Business Innovation). Thammasat University. Bangkok. (in Thai)
- Chanket, K. (2017). *Sustainable community-based tourism management: A case study of Koh Yo community, Songkhla province*. (Master of Political Science Program in Public Administration and Public Affairs). Thammasat University. Bangkok. (in Thai)

- Charoensuk, K. (2023). *Factors influencing the decision to use private camping grounds in Kaeng Khoi district, Saraburi province*. (Independent study, Bachelor of Business Administration Program in Management Science). Sukhothai Thammathirat Open University. Nonthaburi. (in Thai)
- Klinprathum, P. (2018). *Strategies for using public relations media for ecotourism promotion in Bang Kachao, Samut Prakan province*. (Master of Communication Arts). Sripatum University. Bangkok. (in Thai)
- Choibamroong, T. (2011). *Local wisdom for creative local development*. Bangkok: King Prajadhipok's Institute. (in Thai)
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper & Row.
- DASTA. (2019). *Manual for developing and upgrading creative tourism activities*. Retrieved May 20, 2025, from https://www.dasta.or.th/uploads/file/202104/1617876661_d38b34fd314d6aae361f.pdf (in Thai)
- DASTA. (2021). *Manual of community-based tourism management standards*. Retrieved May 20, 2025, from <https://www.dasta.or.th/th/article/302> (in Thai)
- DASTA. (2023). *Key elements of creative tourism*. Retrieved May 21, 2025, from https://www.dasta.or.th/uploads/file/202312/1703_228363_6b0ebe8a3e5f90af7878.pdf (in Thai)
- Department of Provincial Administration. (2024). *Population by Age*. Retrieved May 20, 2024, from <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#!/displayData> (in Thai)
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2018). *Multivariate data analysis* (8th ed., p. 97). London: Cengage Learning.
- Kasetsart University. (2017). *Master plan for the conservation and sustainable development of Bang Kachao green area*. PTT Exploration and Production Public Company Limited. Retrieved May 23, 2025, from https://www.dasta.or.th/uploads/file/202108/1629206690_bfb656063a47c5d31f65.pdf (in Thai)
- Koomsalud, S., & Kwaipun, N. (2020). Community Identity Factors Affect Cultural Tourism Decisions in Baanrimklong Homestay Community Enterprise. *TNI Journal of Business Administration and Languages*, 8(1), 17-27.

- Kulkanyuenyong, P. (2021). Guidelines for community-based tourism development in Bang Kachao. *Journal of Communication and Social Innovation*, 9(1), 32–41. (in Thai)
- Laksanawilas, T. (2021). *Factors influencing Thai tourists' decision-making process for outbound packages*. (Master of Business Administration). Silpakorn University. (in Thai)
- Monpanthong, P. (2024). *Teaching document: TH 6003 Innovation for tourism and hospitality business planning*. National Institute of Development Administration, Bangkok, Thailand. (in Thai)
- Nakseney, T., & Phansawang, C. (2017). *The Potential Development of Agriculture Tourism follows Local Tourism Route with Community Participation in Ratchaburi* (Research Report). Muban Chombueng Rajabhat University. (in Thai)
- National Tourism Policy Committee. (2023). *The 3rd National Tourism Development Plan (2023–2027)*. Bangkok: Ministry of Tourism and Sports. (in Thai)
- Phila, J. (2020). *Enhancing destination loyalty to Thailand for high-potential Chinese tourists* (Master of Integrated Tourism and Hospitality Management). National Institute of Development Administration. Bangkok. (in Thai)
- Phonwil, K., & Thaowchalee, S. (2021). Impacts of cultural tourism on the Hmong ethnic group, Ruam Thai Pattana subdistrict, Phop Phra district, Tak province. *MCU Social Development Journal*, 6(1), 103–110. (in Thai)
- Phopruksanun, N. (2013). *Research methodology: Principles and concepts, techniques for writing research reports* (8th ed.). Bangkok: Expert-Net. (in Thai)
- Ratnaraton, C. (2019). *Factors influencing Thai tourists' decision to visit secondary cities* (Master of Business Administration in Management). Srinakharinwirot University. Bangkok. (in Thai)
- Siribucha, S. (2015). *Factors Affecting Decision Making Process towards Travelling to Thailand: A Comparison between Tourists from ASEAN and East Asian Countries*. (Master of International Business). Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Retrieved May 21, 2025, from <http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/handle/123456789/2856?mode=full>
- Sorasuchart, S., Panthong, S., & Jantawatcharakorn, J. (2021). Factors influencing Thai tourists' decision to participate in creative tourism at Baan Bangkhen. *Suthiparithat Journal*, 35(2), 164–178. (in Thai)

- Srisa-ard, B. (2010). *Basic research* (7th ed.). Bangkok: Suweeriyasarn. (in Thai)
- Sunthonrot Pattana, K. (2015). *Creating local identity through contemporary body accessory design: A case study of the Bang Kachao ecosystem*. (Master of Fine Arts thesis in Design). Rangsit University. Patum Thani. (in Thai)
- Thepphasit, P., Chantuek, T., & Siriwong, P. (2019). Developing ecosystem service-based community management strategies in biodiversity-rich tourism areas: A case of Bang Kachao community. *Journal of Politics, Administration and Law*, 12(2), 357–391. (in Thai)
- Thompat, B. (2020). *Master plan for the sustainable development of Bang Kachao green area (2020–2022)*. Retrieved June 1, 2025, from <https://www.sscthailand.org/uploads/course/course13/pdf/1313.pdf> (in Thai)
- Tourism Authority of Thailand (TAT). (2018). *TAT Review*, 4(2): *Amazing Thailand Go Local*. Retrieved May 20, 2025, from https://tatreviewmagazine.com/e_magazine/vol-4-no-2-april-june-2018-2/ (in Thai)
- Wearing, S., & McDonald, M. (2002). The development of community-based tourism: Re-thinking the relationship between tour operators and development agents as intermediaries in rural and isolated area communities. *Journal of Sustainable Tourism*, 10(3), 191–206.
- Wiyaporn, S., Suwuttho, S., Thaweekanthai, M., Wanisrakul, H., & Saenyan, T. (2019). Guidelines for sustainable tourism management development in Bang Kachao community, Phra Pradaeng district, Samut Prakan province. *Journal of Pacific Institute of Management Sciences*, 5(1), 115–123. (in Thai)
- World Tourism Organization (UNWTO). (2017). *Community-based tourism: A collection of best practices*. Madrid: UNWTO.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.